

CONTRIBUȚIA JUDEȚULUI GORJ LA CAMPANIA VICTORIOASĂ DIN BULGARIA (IUNIE – IULIE 1913)

Gabriel SARCINĂ*

Summary: The contribution of Gorj County to the victorious campaign in Bulgaria (June – July 1913)

The campaign in Bulgaria took place between June and July 1913. Both the Gorj No. 18 Regiment and the 5th Field Artillery Regiment, part of the 1st Mixed Brigade, were mobilized there.

Important was the contribution of the local authorities, but also of the entire population from Gorj County, those who unconditionally supported the war effort. Unfortunately, as a result of this military campaign, 69 heroes from Gorj lost their lives, all falling prey to the cholera epidemic.

Keywords: Gorj County, Bulgarian campaign, No. 18 Gorj Regiment, 5th Field Artillery Regiment,
cholera epidemic

1. Mobilizarea Armatei Române și a unităților militare gorjene în vederea campaniei din Bulgaria

Într-un context mai larg, în care ne-am gândit să realizăm o lucrare monografică despre județul Gorj în timpul Primului Război Mondial, inițial nu ne propusesem să abordăm și implicarea unităților militare gorjene în campania din vara anului 1913, însă discuțiile purtate cu mai mulți prieteni și colegi istorici ne-au determinat să ne reconsiderăm într-un fel optica. Pe cale de consecință, însă într-un mod cât mai succint, este cunoscut faptul că între anii 1912 – 1913 s-au desfășurat cele două războaie balcanice. În primul dintre ele s-au confruntat Ligă Balcanică (Serbia, Grecia, Bulgaria, Muntenegru) și Imperiul Otoman. Nemulțumită de teritoriile pe care le-a obținut, Bulgaria și-a atacat foștii aliați. Prin urmare, în ziua de 16 iunie 1913, a început cel de-al Doilea Război Balcanic, de această dată opoziții au fost Bulgaria împotriva Serbiei și Greciei. Având propriile interese strategice, țara noastră s-a implicat activ în acest conflict și a intervenit militar împotriva Bulgariei. A fost însă nevoie de o perioadă scurtă de timp pentru ca vecinii noștri bulgari să accepte capitularea, iar prin pacea de la București (28 iulie/10 august 1913), teritoriul Vechiului Regat avea să se mărească și cu cele două județe din sudul Dobrogei, Caliacra și Durostorum.

---

*Profesor dr., Liceul Tehnologic „Constantin Brâncuși” Peștișani&Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, e-mail: gabisarcina@gmail.com.

Pe de altă parte, prin Înaltul Decret Regal cu No. 4.609/20 Iunie 1913, Regele Carol I a dat ordinul de mobilizare a Armatei Române, iar pe cale de consecință „armata activă cu rezervele se mobilizează și va forma armata de operațiuni (art. I); pentru complectarea efectivelor de război se vor chema contingentele de rezervă și miliții necesară (art. III)”¹. Și într-adevăr, au fost chemate sub arme „contingentele de complectări și de rezervă de la 1911 – 1901 inclusiv; iar din contingentele 1900 – 1895 inclusiv, numai acei care au ordine individuale de chemare. Pentru Marină se vor chema contingentele de complectare și rezerviști de la 1909 – 1897 inclusiv”². Din județul Jiului de Sus au fost mobilizate atât Regimentul No. 18 Gorj, cât și Regimentul 5 Artilerie de Câmp³.

Potrivit ordinelor primite, Regimentul No. 18 Gorj a mobilizat numai contingentele 1907 – 1911, deoarece contingentele 1912 – 1913 erau deja sub arme. Întreaga operațiune a mobilizării s-a extins pe durata a patru zile și s-a încheiat în data de 27 iunie 1913. Ordinea de bătaie, așa cum reiese și din registrele de evidență oficiale⁴, a fost următoarea: la conducere era colonelul Ilie Antonescu, iar ajutor al acestuia lt. colonel Săvel Neagu. Demnitatea de medic al regimentului era deținută de maiorul M. Negoescu, iar funcția de comandant al trenului de luptă a revenit sublocotenentului în rezervă Nicolae Pătrășcoiu. De asemenea, la conducerea Companiei a 3-a, din Batalionul I, era căpitanul Gheorghe Gutuleanu, nimeni altul decât șeful ierarhic al învățătorului – erou Victor Popescu din toamna anului 1916. Ajutorul comandantului Batalionului al II-lea era sublocotenentul în rezervă Gheorghe Tătărescu, comandant de pluton în Batalionul al III-lea era locotenent în rezervă Stelian Sterescu, Compania de mitraliere era condusă de locotenent I. Urbeanu, iar comandantul Secției de cicliști era sublocotenentul M. Lascăr. De ce am amintit toate aceste nume, deoarece multe dintre ele se vor remarca și în anii Marelui Război sau în perioada interbelică, unii dintre ei săvârșind numeroase fapte de pildă pentru generațiile următoare⁵. Dar iată două mărturii contemporane

---

¹ MO 1913/No. 61 bis, p. 2865.

² Popescu 1913, p. 4-5.

³ Cu ceva timp înainte de implicarea în campania din Bulgaria, numai Regimentul 5 Artilerie de Câmp a solicitat rechiziționarea mai multor „efecte trebuincioase de la 1 iulie 1913: 1.674 căpestre, 1.674 traiste ovăz, 420 țesale, 420 perii de cai, 1.400 hamuri cu frâu și ștreanguri, 60 șei piele, 600 săculețe cu foarfeci, acar și ață, 60 perechi șleauri, 500 cămăși, 500 ismene, 250 bidoane de sticlă pentru băut apă, în lipsă sticlă goală, 250 farfurii adânci de metal smălțuite pentru hrana oamenilor, 250 linguri metal pentru mâncare și 374 lemne tari de 2 m[etri] lungime pentru cruci la căruțe” (ARHIVE GORJ 1913/d-1, f. 37 fv). Iată însă și necesarul real, însă doar de pânză, pentru efectele trebuincioase aceluiași regiment gorjean la mobilizare, discutăm aici de o statistică datată 26 iunie 1913: „369 cămăși și 981 perechi ismene – 2.627 m pânză; 1.282 batiste – 213 m șifon; 831 perechi obiele – 831 m pânză, 2.982 ștergare – 1.491 m pânză; 2.109 traiste pentru grăunțe – 1.054,50 m pânză; 2.690 chingi – 1.345 Kg piele neagră; 792 spențere – 1.425,60 m postav; 1.106 tocuri de revolver – 442 Kg piele; 1.496 traiste de merinde – 748 m pânză și 314 bucăți curele de arme – 47 Kg piele neagră” (ARHIVE GORJ 1913/d-1, f. 60).

⁴ Regimentul Gorj No. 18, p. 77-78; Novac 2011, p. 63-65.

⁵ Cazul căpitanului Nicolae Pătrășcoiu, cel care „a luat decizia, ca în locația unde a capturat tunurile germane de la Arsuri – Gorj, să ridice un local de școală: două săli de clasă, locuința dascălului, biblioteca, sala de lectură și o baie populară” este cunoscut printre pasionații de istorie gorjeni și nu

referitoare la momentul mobilizării din județul Gorj în vederea participării la campania din Bulgaria:

„vestea că mobilizarea a fost decretată a venit pe neașteptate și în câteva ceasuri s-a răspândit până în cele mai răslețe

colțuri, așa că vineri 21 iunie nu mai era nimeni să n-o știe. Deși sunarea alarmei de război să hotărâse pentru noaptea de

22 – 23 iunie (...) în nici un caz n-aș fi crezut că războiul va fi primit de popor cu entuziasmul cu care se așteaptă nunta

unei rude (...) la regiment s-au întâlnit flăcăii din tot cuprinsul județului (...) în sara când trebuia să sune alarma de război

erau în oraș ca la zece mii de ostași și convoiul care urma muzica și trâmbițele de război a fost făcut tot din cei chemați la

arme. Au străbătut orașul în strigăte de urale. La răspântii hore și chiote românești ca la nuntă și ca la govie (petrecere la

care iau parte mai multe sate, n.n. – G.S.). Parcă războiul ar fi fost mireasă mult așteptată, iar ei nuntași. Când tăceau

muzicile și trâmbițele, începeau doinele din fluier, din caval și din frunză. Așa a fost mobilizarea, așa a fost primit războiul

de flăcăii din Gorj, – cu cântec și cu veselie generală”⁶.

„retrăiesc ultimele clipe ale plecării – marșul până la gară – entuziasmul de pe peron, strigătele soldaților, oftatul discret

al mamelor și al soțiilor, ploaia de flori și în sfârșit fluieratul mașinei și despărțirea – cele din urmă surâsuri și cele din urmă

lacrimi – și apoi noaptea tristă în tren, dimineața înnoirată la Segarcea și marșurile de trei zile până la Grindeni de-a lungul

satelor albe și printre holdele părăsite”⁷.

2. Participarea unităților militare gorjene la acțiunile militare din Bulgaria

Începând cu data de 1 iulie 1913, s-au luat anumite măsuri specifice unor astfel de operațiuni care au permis fluidizarea trecerii fluviului Dunărea, înspre malul bulgăresc. Acest lucru a fost posibil numai după executarea unui prim marș pedestru, de antrenament sau de „dezmoțire a oaselor”, care a atins localitatea Românești – Gorj și retur (8 Km), urmat apoi de transportarea pe calea ferată până în Gara Segarcea – județul Dolj⁸, iar mai departe alte două marșuri pedestre care au acoperit distanța Segarcea – Ostroveni. Tranzitarea anticului Danubius s-a făcut pe „vase plutitoare în portul Bechet – Rahova [sub atenta monitorizare a] bateriilor de coastă

---

numai. Pentru alte detalii despre acest caz, vezi și Sarcină 2021. Alte informații din epocă ne arată că deja în ziua de 3 octombrie 1918, fuseseră lansate „liste de subscripție pentru fondarea Școlii *Ferdinand și Maria* din Arsurile, județul Gorj” („Opinia” 1918/No. 3457, p. 1).

⁶ Pătrășcoiu 1913, p. 1-2.

⁷ Tătărescu 1913, p. 2.

⁸ În alte surse istorice ne apare informația conform căreia, „trupele din Corpul 1 Craiova – din care făceau parte și unitățile gorjene – și Corpul 2 din București s-au deplasat prin marșuri pe jos”, fapt numai în parte adevărat (Olteanu 2013, p. 63).

și a flotei de la Dunăre”⁹ românești. Regimentul No. 18 Gorj a fost „îmbarcat în primul transport la cheiul Bechetului la ora 1”¹⁰, în noaptea de 1/2 iulie 1913. Nu s-au înregistrat evenimente nedorite în timpul debarcării, mai ales că „pichetul bulgar se retrage la apropierea vasului român”¹¹. După debarcare, acest regiment gorjean, s-a pus în marș forțat în direcția Rahova, apoi alături de celelalte unități militare s-a îndreptat către Saraevo, acolo unde au staționat în noaptea de 2/3 iulie 1913. S-au luat mai multe măsuri de precauție, tipic spectrului cazon al acelor vremuri, precum numirea unui comandant de cantonament¹², constituirea unor puncte strategice prin ocuparea localităților Hârleți și Cale, tăierea liniilor telefonice, confiscarea cutiilor poștale și a conținuturilor acestora, totul pentru a se împiedica răspândirea corespondenței dintre civilii și militarii bulgari, identificarea unor surse de apă potabilă, stabilirea unor parole de recunoaștere (ex.: Carol – Calafat), lucrări de sapă ș.a.

La data de 5 iulie 1913, Brigada I Mixtă a părăsit localitatea Malorad pentru a se deplasa înspre localitatea Lesura, situată la cca. 11 Km distanță. Coloana care acoperea partea dreaptă era alcătuită din militarii Regimentul 18 Gorj și ai Regimentul 5 Artilerie de Câmp – Gorj, pe când coloana din stânga era alcătuită din efectivele Regimentului 17 Mehedinți. La Lesura, unde a bivouacat și Regimentul 5 Artilerie de Câmp, s-au înregistrat primele împușcături, întrucât localnicii bulgari nu au oprit la somațiile santinelor acestui regiment. Cu toate că a fost o alarmă falsă, totuși au fost luate anumite măsuri de precauție.

Între zilele de 6 – 10 iulie 1913, principalul obiectiv al unităților militare românești, cele care compuneau Brigada I-a Mixtă, a fost acoperirea debușeului defileului Mesdra – Orhanía (Botevgrad). Spre exemplu, Regimentul No. 18 Gorj a primit însărcinarea „de a organiza poziția cuprinsă în sectorul Cota 448 liziera Sud satul Seravena până în drumul Novăceni* – Vraces”¹³. Una dintre măsurile luate a fost aceea de a se tăia lanurile de porumb de care se putea folosi inamicul pentru a se camufla, dar s-au ridicat și abatize care barau intrarea în Seravena (aproximativ 6 Km de Orhanía), precum și uvraje pentru diversele companii militare. În noaptea de 9/10 iulie 1913, Regimentul No. 18 Gorj a bivouacat în Orhanía¹⁴. A fost o escală

---

⁹ Novac 2011, p. 65.

¹⁰ Novac 2011, p. 65.

¹¹ Regimentul Gorj No. 18, p. 80.

¹² În această funcție a fost numit căpitanul Iulian Pleșoianu. Prerogativele sale erau destul de largi, unele chiar cu dictatoriale, numai dacă ne gândim că putea da ordin să se rețină ostatici, iar aceștia puteau fi închiși și chiar împușcați (!), în condițiile în care „vor face vreun rău soldaților [români] și vor comunica știri vrășmașului” (Regimentul Gorj No. 18, p. 80).

*O analogie toponimică interesantă, între localitatea bulgărească Novăceni vs. localitatea gorjeană Novaci, vezi în Iorga 1913, p. 150.

¹³ Regimentul Gorj No. 18, p. 84.

¹⁴ La Orhanía s-a desfășurat un eveniment plin de însemnătate și bun augur, care prin finalitatea sa, ne-a arătat cât de importanții aveau să fie preoții confesori în Marele Război: „preotul Lungulescu, confesorul garnizoanei Craiova, care însoțise trupele peste Dunăre până în Balcani, vine într-o zi la locotenentul aviator Capșa și-l roagă să-l ia ca pasager pe aeroplanul său, pentru un sbor deasupra trupelor Corpului I de Armată – (deci și a unităților militare din județul Gorj, n.n. – G.S.) – cantonate în regiunea Orhaniei. După ce a făcut semnul crucii, curajosul preot se urcă în aeroplan și, planând la

tranzitorie fiindcă două zile mai târziu a primit ordin să pornească spre Sofia, însă nu înainte de a se rechiziționa care sau căruțe pentru transport și de a se identifica călăuze bulgare pentru orientare.

Mai mereu în avangarda Brigăzii I-a Mixtă, Regimentul No. 18 Gorj, condus de colonelul Ilie Antonescu*, primea, în data de 10 iulie 1913, orele 9 a.m., „un căpitan bulgar, cu un cornist și un soldat cu steag alb”¹⁵. Aceștia au solicitat să se stabilească cu exactitate o întâlnire între colonelul bulgar Stancef și generalul Gărdescu, comandantul Diviziei I-a. A doua zi, la orele 10³⁰, regimentul gorjean primea ordin să plece spre Sofia – „făcând parte din grosul Coloanei” –, însă la scurt timp i s-a ordonat să se oprească la Araba – Conak/Pasul Botevgrad. De ce a fost adoptată această tactică, cel mai probabil „n-am voit să intrăm în Sofia, ca să nu umilim un vecin cu care trebuia să trăim de aici înainte în prietenie”¹⁶. În atare condiții, la data de 12 iulie 1913, Regimentul No. 18 Gorj se retrage la Vraces (19 Km de Sofia). Tot în această zi a izbucnit și epidemia de holeră, acum numărul cazurilor ajungând la 53, pentru ca în trei zile să se ajungă la 167 de oameni¹⁷. Pentru a se contracara energetic epidemia, ofițerii și trupa au fost vaccinați cu ser antiholeric, începând cu data de 22 iulie 1913. Luarea acestei măsuri a permis repatrierea unităților militare gorjene, începând cu prima zi a lunii august a aceluiași an.

În presa vremii din Vechiul Regat¹⁸, precum și în unele ziare transilvănene, au apărut informații în conformitate cu care „cei 6.000 – 7.000 de soldați bulgari, făcuți prizonieri de Armata Română urmând să fie aduși și reținuți în țară – după cât se spunea la Târgu Jiu și Râmnicu Vâlcea și în alte localități muntoase – autoritățile sanitare au luat măsuri pentru supravegherea lor militară timp de cinci zile în portul prin care vor intra, spre a se înlătura posibilitatea importării vreuniei din gravele epidemii care bântuie în Peninsula Balcanică”¹⁹. În cele din urmă, factorii de decizie de la nivel central au hotărât ca prizonierii bulgari să nu mai ajungă la Târgu Jiu și în alte localități din Oltenia deoarece riscul de a aduce acele epidemii cu ei în țara noastră ar fi fost mult prea mare și ne-am fi expus inutil. Unii dintre acești prizonieri au fost eliberați la ordinul comandantului Diviziei I Cavalerie, generalul Bogdan, dar „primind din partea românilor o hârtie bilet de voie, pe care erau scrise, românește

---

o înălțime nu tocmai mare, dădu, de acolo de sus, binecuvântarea Bisericii soldaților bivuațați. Binecuvântarea aceasta din zbor a durat 35 de minute, pentru că părintele Lungulescu ținuse să facă ocolul tuturor detașamentelor. Soldații din întregul lagăr i-au făcut preotului ovațiuni delirante” (GI 1913/No. 41, p. 2).

*De numele colonelului Ilie Antonescu se leagă un gest deosebit și rarism, chiar și până și în zilele noastre. La finalul campaniei din Bulgaria, „la trecerea prin stația de îmbarcare Corabia (14 august 1913, orele 5 p.m.), Regimentul Gorj No. 18 duce cu el o tânără bulgăroaică cu un copil mic ce a fost botezat de dl. colonel Antonescu, dându-i numele de *Gorj* (...) această nenorocită a fost găsită fără niciun adăpost pe câmpiile bulgărești (...) a fost luată de regiment care i-a adoptat copilul” („Universul” 1913/No. 225, p. 2).

¹⁵ Novac 2011, p. 67.

¹⁶ Ionescu 1919, p. 13.

¹⁷ Regimentul Gorj No. 18, p. 86.

¹⁸ „Universul” 1913/No. 187, p. 3.

¹⁹ GT 1913/No. 150, p. 2.

pe o parte și bulgărește pe alta, următoarele: România. Soldații (...) care au fost făcuți prizonieri în lupta de la Ferdinandov și care și-au dat cuvântul de onoare că nu mai ridică arma contra armatei române se lasă liberi și are voie a merge la vetrele lor”²⁰. A fost un gest de camaraderie neobișnuit, poate fără precedent pe aceste meleaguri balcanice. Totuși, în pofida acestor îngăduințe de netăgăduit, atitudinea bulgarilor a fost diametral opusă după instaurarea ocupației centralilor în Dobrogea, de la sfârșitul anului 1916, iar morala care musai trebuie reținută, tot așa cum ne-au transmis-o și nouă înțelepții antici de dinaintea noastră, este următoarea: *Semper homo bonus tiro est/Bonus vir semper tiro!*

3. Rechizițiile și sprijinul acordat de populația Gorjului, implicarea autorităților locale

Succesul campaniei militare a Armatei Române din Bulgaria²¹ a fost posibil și datorită măsurilor adoptate în plan intern. Numai în județul Gorj²², însă nu trebuie ignorate măsurile similare luate și în celelalte județe ale Vechiului Regat, s-au făcut următoarele rechiziții²³, prin centrul de la Târgu Jiu²⁴ și subcentrele de la Peșteana și Târgu Cărbunești: 1.735 de cai (914 cai, 787 iepe și 34 armăsari), 749 perechi hamuri și 568 căruțe, 320 vite mari la care s-au mai adăugat 800.000 Kg fân sau 250.000 Kg lemne²⁵. Toate aceste rechiziții – necesare transportului de muniții sau asigurării hranei pentru trupă și animale – au fost evaluate de *Comisia de lichidare a bonurilor de rechiziție din județul Gorj* la o sumă mai mică sau egală cu 400.000

²⁰ Grecu 2019, p. 9.

²¹ Începând cu al 2-lea deceniu interbelic, un grup restrâns de istorici militari au identificat mai multe „învățămintele trase din campania din 1913”. Le redăm și noi aici, mai ales pentru luarea aminte a celor responsabili cu astfel de activități cazone: „lipsa mare de cadre (...) infanteria slab încadrată, mai ales în ofițeri subalterni. Companiile regimentelor active aveau 2 ofițeri subalterni, din cari unul de rezervă (...) în campania din 1913, 50% erau ofițeri de rezervă, cu o slabă pregătire militară (...) școlile pregătitoare de ofițeri în rezervă se înființase abia din 1910, până la acea dată tinerii cu termen redus deveneau ofițeri după un simplu stagiul de 6 luni la trupă, urmat de un examen” (RRM 1934, p. 30-31).

²² Încă din data de 26 iunie 1913, Vasile Popescu-Pepile, prefectul județului Gorj, și dr. N. Hasnaș, medicul primar al Spitalului din Târgu Jiu, au expediat următoarea telegramă către ministrul de interne, arătând întreaga disponibilitate a gorjenilor: „ne permitem de a vă încunoștința, că, în caz de conflict armat, organizăm în Târgu Jiu una sută paturi pentru îngrijirea răniților și bolnavilor de războiu. Atât îngrijirea medico – chirurgicală cât și întreținerea, medicamentele și pansamentele cad asupra noastră, amintindu-vă cu această ocazie că și clima de munte a orașului nostru va avea pe lângă îngrijirea medicală, o înrăurire binefăcătoare asupra bolnavilor” („Dimineața” 1913/No. 3345, p. 2).

²³ „Pentru a se evita specula cu bonurile de rechiziție (...) s-au luat măsurile convenite ca administrațiile financiare să vizeze bonurile pentru rechizițiile făcute în județele respective” („Opinia” 1913/No. 1922, p. 1).

²⁴ Centrul de rechiziții din Târgu Jiu era coordonat de primarul acestei urbe – cel care era „delegat pentru primirea animalelor de rechiziție” – și cuprindea 46 de comune rurale: Arcani, Bălăcești, Bălănești, Bălești, Bâlta, Brădiceni, Brătuia, Budieni, Bumbesti Jiu, Bârsești, Călnicu, Căineni, Cârbești, Ceauru, Ciuperceni, Copăcioasa, Cornești, Celeiu, Crasna, Dănești, Dobrița, Glodeni, Godinești, Lelești, Mușetești, Părău, Peșteana Vulcan, Peștișani, Petrești Vărsături, Pocruia, Romanesti, Runcu, Scoarța, Sâmbotinu, Schela, Stănești, Stroești, Șomanești, Târgu Jiu, Tismana, Turbați, Topești, Turcinești, Urechești, Vădeni și Vălari (ARHIVE GORJ 1912/d-31, f. 433-434).

²⁵ Popescu 1913, p. 6.

lei²⁶. Această comisie s-a confruntat cu o problemă delicată, în sensul că prețul stabilit de Legea rechizițiilor pentru anul 1913 – 1914, nu corespundea cu realitatea din teren. Dar prin intervențiile de la Ministerul de Război și Ministerul de Interne, precum și prin modificarea legislației privitoare la majorarea prețurilor din tarifele de rechiziții²⁷, și acest impediment a fost înlăturat, iar gorjenii care au suportat rigorile drastice ale rechizițiilor pentru campania din vara anului 1913 au fost despăgubiți fără să piardă măcar o centimă. Ulterior, în data de 18 octombrie 1913, a fost organizată o licitație, în urbea târgujiană, „pe locul Târgului de săptămână [unde s-au vândut] căruțele, hamurile și șeile rechiziționate în timpul mobilizării și neridicate de proprietarii lor”²⁸. Dar iată în tabelul de mai jos care era diferența dintre prețurile de rechiziție, stabilite prin legea din anul 1913, și cele acordate de Comisia mixtă pe parcursul anului 1914:

**Prețuri oferite la rechiziționarea atelajelor și
harnașamentelor pentru Armata Română (1913 – 1914)**

Prețuri oferite prin legea achizițiilor	Prețuri acordate de Comisia mixtă de rechiziție Gorj
Căruțe pentru 1 cal – 60 lei	Căruțe (majoritatea au fost noi) – 260 lei
Căruțe pentru 2 cai – 80 lei	
Car pentru 2 boi – 40 lei	–
Hamuri pentru 1 cal – 40 lei	Hamuri – maxim 150 lei
Hamuri pentru 2 cai – 70 lei	

Un alt demers pozitiv, aparținând autorităților administrativ – comunale și polițienești gorjene, a fost cel care a asigurat „munca ogoarelor și a țarinelor celor plecați” în campania din Bulgaria. În acest sens, prefectul județului Gorj, Vasile Popescu-Pepile, a dat ordinul No. 4.791/3 Iulie 1913, prin care dispunea „ca de urgență, chiar de mâine 4 iulie, să luați măsuri ca și muncile proprietarilor și arendașilor (...) să se execute în bune condițiuni (...) îngrijind a se executa în totul contractele de învoielii agricole. Veți lua măsuri ca toată lumea în puțință de a munci, bărbați, femei și copii, să dea ajutor la munca câmpului”²⁹. De ce s-a dat prioritate sprijinirii muncilor câmpului și la marii proprietari și la arendași? Deoarece aceștia aveau cantitățile de cereale dintre cele mai mari și care puteau fi rechiziționate pentru Armata Română, iar astfel erau protejații și țărani gorjeni cu venituri medii sau mici, cei care au fost trecuți în planul secund al operațiunilor de rechiziție. „Era deci în interesul populațiunii a da tot concursul proprietarilor și arendașilor care numai astfel munca făcându-se în bune condițiuni și obținând producție abundentă vor

²⁶ Popescu 1913, p. 7.

²⁷ Cu privire la această problemă, vezi între altele și MO 1913/No. 77, p. 3344-3345.

²⁸ UN 1913/No. 1, p. 3.

²⁹ Popescu 1913, p. 9-10; vezi în acest sens și BG 1913/No. 27, p. 2.

putea îndeplini cerințele armatei și ca atare nu va mai fi nevoie a recurge și la avutul lor de primă necesitate”³⁰.

O atenție aparte a fost acordată abuzurilor din partea primarilor³¹ sau a șefilor Posturilor de Jandarmi, precum și a altor funcționari administrativi județeni. Împotriva tuturor acestor abuzuri, prefectul Vasile Popescu-Pepile a emis un ordin circular prin care a solicitat în mod expres să-i fie adusă la cunoștință orice încălcare a legii. Fermitatea deciziei prefectului de la Gorj a dat rezultate, numai dacă ținem cont de numărul restrâns de reclamații făcute³².

Ca istorici locali și cercetători ai trecutului, dar nu numai, avem obligația morală să dăm în vileag și lipsa de patriotism a unora dintre conștăuții noștri, gorjenii, acei care s-au folosit de tot felul de tertipuri³³, permise ce-i drept și de legislația în vigoare (!), pentru a evita „sfânta datorie către patrie”, pentru a nu participa la această campanie. Cel puțin opinia publică contemporană i-a condamnat fățiș, iar istoria i-a înregistrat ca atare. Ca urmare, deși sub protecția anonimatului, a fost publicat în ziarul „Facla” un articol sugestiv, *Cine trădează Patria?*, din care redăm următorul fragment care reliefa atitudinea unor conștăuții de-ai noștri față de propria țară în vremuri de restrițe: „un proprietar cunoscut atât prin proprietatea ce are, cât și prin patima jocului de cărți, doi feciori ai unui fost deputat țărănesc și mare exploatator al țăranilor, sunt numiți (au făcut să fie numiți) agenți poștali la diferite comune rurale, posturi ce se găsesc aproape în întregime ocupate de băieți de câte 18 – 20 ani și retribuite cu 15 – 20 lei pe lună. Un avocat, favorit al regimului, însoțit de prefect, în automobil, a fost instalat ca președinte al comisiei interimare în târgușorul Petreștii de Sus, disolvându-se în acest scop Consiliul Comunal. Oamenii aceștia (...) cântă pe struna patriotismului (...) când e vorba să-și facă datoria către patrie sunt cei mai periculoși și mizerabili trădători”³⁴. Din nefericire, această situație tristă s-a perpetuat și în campania din 1916 – 1918, însă la alte dimensiuni așa cum vom

---

³⁰ GORJ 1913/No. 22, p. 3.

³¹ Primarul comunei Turbați, Eftimie Grosu, a fost demis, de către secretarul de Stat la Departamentul de Interne, în baza raportului întocmit de prefectul V. Popescu-Pepile. Acuzația adusă era contrară intereselor Statului Român, deoarece spunea la consăuții săi, „să nu dea vite pentru rechizițiunile militare”.

³² Am reușit să identificăm numai petiția lui Constantin Dumitrescu, din cătunul Surpați – comuna Săcelu, „contra autorităților din acea comună, că i-au lăsat porumbul nemuncit și fânul necosit în timpul când se afla mobilizat (...) nimeni n-a avut grije, în acel timp, de cei cinci copii ai săi cari stăteau nemâncăți cu zilele” („Universul” 1913/No. 284, p. 2). De asemenea, „Al. Strehăianu din comuna Raci, care are și copii săi plecați la armata de operațiuni, se plânge că i-a luat fără nici-o formă două epe, mai tinere de trei ani, încă de la 25 iunie de către fostul primar V.C. Răceanu și nici până azi acești cai nu i-au fost înapoiăți. Acest om de ispravă ne mai încunoștințează că ar fi adus cazul la cunoștința celor în drept fără a se fi luat nici-o dispoziție în această privință” (GORJ 1913/No. 26, p. 2).

³³ „În ajunul campaniei din Bulgaria în 1913, mulți nădrăgari boeriți de la orașe și cioarecari boeriți de la sate s-au sustras de la sfânta datorie către patrie prin politicianii samsari, ocupând slujbe care-i scuteau de mobilizare. Unii s-au făcut primari, alții notari, și iarăși alții nu s-au rușinat a fi trecuți ca factori poștali” (UN 1915/No. 81, p. 2). Un alt caz revoltător a fost cel al lui „Alexandru I. Velican, turtureaua Consiliului Județean (...) numit ca telefonist al Sfatului sătesc (!) din Fărcășești cu salariu de 10 lei pe lună, în vederea actualei mobilizări” (GORJ 1913/No. 21, p. 3).

³⁴ „Facla” 1913/No. 3, p. 55.

preciza și în alt context. La polul opus însă, au existat și gorjeni care au dat dovadă de patriotism, iar faptele lor au fost consemnate ca atare de istorie. Este cazul fostului senator de Gorj, Constantin Broșteanu-Urdăreanu, cel care a renunțat la scutirea de mobilizare conferită de trecutele sale funcții parlamentare și a participat la campania din Bulgaria, „cu gradul de căpitan de artilerie și a fost înaintat la gradul de maior în rezervă în Regimentul 5 Artilerie”³⁵. Gestul său a fost apreciat de Regele Carol I, cel care „i-a conferit ordinul Steaua României militară cu spade pentru pace”³⁶. De asemenea, remarcăm drept „o incontestabilă mărturie a adevăratului patriotism și conștiință națională (...) avântul și entuziasmul celor aproape 200 tineri voinici ca brazii, cari în vara anului 1913, în glasul țării, lăsând în urmă-le tot ce au avut mai scump, având în capul coloanei pe inimosul învățător V. Vlădoianu, într-un *Deșteaptă-te Române* au plecat peste Dunăre ca să restabilească pacea între acei cari ca câinii se sfâșiau pentru împărțirea prăzilor”³⁷.

Pe întreaga perioadă a acestei campanii nu au fost neglijate nici familiile sărace, cu venituri mici sau lipsite total de venituri. Iată de ce, la nivelul județului Gorj, s-a constituit un *Comitet de inițiativă** care a luat decizia de a se lansa liste de subscripții publice pentru sprijinirea nevoiașilor³⁸. Au fost implicate persoane fizice³⁹, însă și juridice, precum sectorul bancar din Târgu Jiu⁴⁰ sau primăriile comunale rurale din județ. În cele din urmă, acțiunea a fost una de succes, mai cu seamă că s-au strâns 17.694 lei care au mers direct în pușculițele celor 1.314 familii gorjene nevoiașe⁴¹. Separat de acestea, la alte 58 de familii gorjene li s-au împărțit 10.000 Kg de porumb⁴². Comitetul cu pricina număra nouă membri, era condus de prefectul în funcție al județului Gorj și avea în componența sa diverși responsabili de servicii din județ.

---

³⁵ „Dimineța” 1914/No. 3559, p. 2.

³⁶ „Dimineța” 1914/No. 3559, p. 2.

³⁷ Constantinescu 1914, p. 124. Același izvor istoric mai preciza și că: „din această campanie toți s-au întors cu bine, afară de rezervistul Ștefan Ilie Tufăgiu, care a decedat la 6 august în Spitalul holericeilor din Vrața” (Cf. Constantinescu 1914, p. 124).

*Componența *Comitetului de inițiativă din județul Gorj*: Vasile V. Popescu – prefect; C.I. Klineanu – primarul orașului Târgu Jiu; I. Ionescu – prim președintele Tribunalului Gorjiu; G.Al. Antonescu – prim procurorul Tribunalului Gorjiu; dr. N. Hasnaș – medicul Spitalului Târgu Jiu; dr. M. Cruceanu – medicul orașului Târgu Jiu; N.I. Drăgoescu – revizorul școlar al județului Gorjiu; preot Dumitru Bardan protoiereul județului Gorjiu; I. Georgescu – directorul Prefecturii și secretarul comisiei.

³⁸ vezi în acest sens Anexa No. 2: *Liste de subscripție pentru ajutorarea familiilor sărace ale mobilizaților din județul Gorj – campania din Bulgaria, 1913*, în BG 1913, No. 30-34.

³⁹ Maria și Mihai Foișoreanu din comuna urbană Târgu Jiu, însă cel mai probabil aveau domiciliul vremelnice în București/județul Ilfov, au donat câte 5 lei fiecare, dar către Societatea *Limanul*, cea care sprijinea „familiile ostașilor chemați sub drapel” (MO 1913/No. 112, p. 4475).

⁴⁰ Banca Comerțului Craiova a decis ca „în față cu mobilizarea unora dintre funcționarii noștri (...) autorizăm pe dl. Mateiu Dănăricu să semneze valabil pentru Agenția Băncii Comerțului din Târgu Jiu (...) însărcinăm pe dl. Gh. Nicolăescu să țină locul de director al Agenției noastre din Târgu Jiu” (BG 1913/No. 28, p. 4).

⁴¹ Popescu 1913, p. 12.

⁴² Popescu 1913, p. 12.

Concomitent, Ministerul Instrucțiunii „a pus la dispozițiunea Prefectului (...) localul unei școli (...) pentru adăpostirea copiilor celor care merg în războiu”⁴³, iar Ministerul de Finanțe a adoptat alte două măsuri conexe. Mai precis, a făcut publice numele celor desemnați în Comisiunile județene pentru lichidarea bonurilor de rechiziții, din partea Gorjului fiind nominalizat fostul prefect și inspector financiar Grigore Culcer⁴⁴, iar apoi a grupat aceste comisii în doisprezece circumscripții conduse de câte un comisar al guvernului. Județul Gorj a fost arondat Circumscripției I – Turnu Severin⁴⁵, alături de județele Mehedinți și Vâlcea, toate cele trei entități administrative fiind coordonate de senatorul Grigore Constantinescu.

Implicarea țării noastre în operațiunile militare de la sud de Dunăre a prilejuit gorjenilor să fie alături de Armata Română. Ca urmare, încă din „dimineața zilei de 30 iunie s-a oficiat la Biserica Catedrală un Tedeum pentru comemorarea intrării Armatei Române în Bulgaria. Serviciul religios a fost săvârșit în fața persoanelor oficiale și cu restrâns număr de cetățeni”⁴⁶. Au participat puțini oameni deoarece, „cei în drept nu au adus la cunoștința publicului această nouă Serbare Națională la care desigur toți târgujienii ar fi dorit din inimă să ia parte”⁴⁷. O altă faptă demnă de menționat a fost oficializarea unor parastase pentru eroii care și-au pierdut viața în campania din Bulgaria. Este cazul învățătorului Matei Chiricescu⁴⁸, „dirigintele Școlii din comuna Topești, care a luat inițiativa să se officieze un parastas pentru Constantin I. Bâlțeanu. Autoritatea îi dă tot concursul”⁴⁹. Asemănător, și învățătorul Ion Popescu de la Școala Primară din comuna Bărbătești, „s-a obligat a întreține pe tot anul (1913, n.n. – G.S.) copiii locuitorilor foști mobilizați din acea comună, cari sunt lipsiți de mijloace, dându-le cele necesare pentru școală”⁵⁰, iar „șoferul – mecanic din Târgu Jiu, Jean Patetif se regăsește pe o listă de subscripție pentru susținerea familiilor celor plecați în război cu 13,50 lei”⁵¹. Totodată, în data de 2 august 1913, Prefectura județului Gorj aducea mulțumiri publice „dl. Dincă Schileru, proprietar din comuna Bâlteni – Gorj, donând 510 Kg. făină de porumb, pentru hrană, la 10 familii sărace ale celor mobilizați din acea comună”⁵². Aceleași mulțumiri, însă

---

⁴³ ARHIVE GORJ 1913/d-102, f. 98. Este vorba despre localul Gimnaziului „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu, direcțiunea fiind anunțată în acest sens, încă din data de 1 iulie 1913, de către oficialii ministerului.

⁴⁴ MO 1913/No. 86, p. 3659-3660.

⁴⁵ MO 1913/No. 92, p. 3845.

⁴⁶ GORJ 1913/No. 22, p. 3.

⁴⁷ GORJ 1913/No. 22, p. 3.

⁴⁸ Învățătorul Matei Chiricescu apare și pe „lista de subscripție No. 699 cu suma 7,50 lei”, făcută publică de *Comitetul pentru ridicarea unui monument lui Mihai Viteazul* la Craiova (vezi „Universul” 1914/No. 106, p. 2). Cu suma de 10 lei, pentru același scop nobil, a contribuit și I. Poenaru, proprietar din Andreești („Universul” 1914/No. 123, p. 3).

⁴⁹ ROMA 1913/No. 3, p. 3. Parastasul cu pricina s-a oficializat de Sf. Dumitru (26 octombrie), „în comuna Topești, de lângă Tismana. Din cauza numeroasei asistențe, vreo 1.400 de oameni, care nu avea loc în biserică, preotul a oficializat parastasul în tinda bisericii. La sfârșit, dl. Matei Chiricescu a cuvântat despre *Cinstea celor ce mor pentru patrie...*” (ROMA 1913/No. 4, p. 3).

⁵⁰ „Universul” 1913/No. 296, p. 1.

⁵¹ „Universul”, 1913/No. 106, p. 2.

⁵² BG 1913/No. 30, p. 1.

cu o lună mai înainte, au fost aduse și Agenției Târgu Jiu din cadrul Băncii Naționale a României, cea care a dăruit „suma de lei 500 pentru familiile celor mobilizați din acest județ”⁵³. La sfârșitul lunii ianuarie 1914, Prefectura Gorj, prin Serviciul Administrativ, a emis un certificat lui Rudolf Kolecka din Târgu Jiu în care se specifică următoarele:

„Se certifică de noi că sus numitul domn Kolecka în vara anului trecut 1913, cu ocazia mobilizării, aprovizionării, rechiziționării, demobilizării și epidemii de holeră, a pus la dispoziția autorităților administrative, militare și polițienești, automobilele d-sale, și că de asemenea a mai pus la dispoziție, pentru presarea fânului necesar armatei cele două mașini ale fiului d-sale, cu parte din ucenicii sei, și că toate aceste sacrificii, le-a făcut în mod gratuit, fără a pretinde plată pentru care fapt merită a-i se a duce laude

Prefect, Numa D. Frumușanu

Director, I. Georgescu

No. 731/1914, Ianuarie 31”⁵⁴

4. Însemnătatea campaniei din Bulgaria pentru județul Gorj

Campania din Bulgaria din vara anului 1913, a avut și consecințe nefaste, așa cum se întâmplă de fiecare dată într-un război. Cu acest prilej, în baza statisticilor inițiate de către autorităților județene sau cele centrale, au decedat 69 de soldați* din rândul unităților gorjene participante la campania din anul 1913, toți aceștia locuiau în 45 de comune, inclusiv în comuna urbană Târgu Jiu⁵⁵. Cauza principală a decesului nu au fost armele de foc sau strategiile de luptă ale bulgarilor (!), așa cum mulți dintre noi ne-am fi așteptat, ci epidemia de holeră. Familiile soldaților și ale gradelor

---

⁵³ BG 1913/No. 32, p. 2.

⁵⁴ ARHIVE GORJ 1923/d-115, f. 9. Un certificat asemănător a fost emis și de Poliția orașului Târgu Jiu încă din data de 21 ianuarie 1914, dar sub semnătura polițaiului I. Sachelarie: „se menționează că toate serviciile menționate mai sus, dl. Kolecka le-a executat în mod gratuit...” (ARHIVE GORJ 1923/d-115, f. 10).

*O statistică completă, cu numele și prenumele soldaților/gradaților gorjeni decedați în campania din 1913, precum și a comunelor de reședință, vezi în *Anexa No. 3: Eroii gorjeni dispăruți în Campania din Bulgaria – 1913*. Într-o altă sursă istorică însă, se făcea referire la „pomenirea celor 47 ostași gorjeni, rămași pe câmpiile Bulgariei” („Universul” 1914/No. 182, p. 2).

⁵⁵ Popescu 1913, p. 13; MO 1913/No. 95, p. 3936-3937; MO 1913/No. 99, p. 4085; MO 1913/No. 102, p. 4152. Cele patru surse istorice citate anterior de noi se completează reciproc. Prima ne oferă numele și prenumele celor 69 de eroi gorjeni care și-au pierdut viața în campania din 1913, precum și localitățile natale ale acestora. Celelalte surse – este vorba despre *Ministerul de Răsboi. Biroul Presei. Buletin de Informațiuni* – nu ne oferă date despre localități, însă ne precizează explicit denumirile unităților militare ale eroilor, precum și gradele militare ale acestora; doar pentru cei 50 de eroi din Regimentul Gorj No. 18, vezi Novac 2011, p. 68 – 69; în *Anexa No. 3*, am identificat și trecut numele și comunele natale ale tuturor eroilor gorjeni dispăruți în vara anului 1913, în Campania din Bulgaria.

inferioare gorjene care și-au pierdut viața în Bulgaria au fost recompensate, în funcție și de „gradul de sărăcie și greutatea familiare (...) cu suma totală de 6.550 lei”⁵⁶. Pe lângă această măsură binevenită, autoritățile județene și-au propus și „ridicarea unui monument (...) să le slăvim numele”⁵⁷. Din păcate, din datelor adunate de noi până în acest moment, nu reiese că s-ar fi ridicat un astfel de monument, cu toate că prefectul Vasile Popescu-Pepile a promis solemn că se va implica personal în realizarea acestui proiect dedicat eroilor gorjeni decedați în campania din Bulgaria.

O altă consecință nefastă asupra județului Gorj, „importată” fără intenție de militarii gorjeni⁵⁸ implicați în ultimul război balcanic, a fost epidemia de holeră. Încă dinainte de sosirea acestora pe meleagurile Jiului de Sus au fost luate măsuri preventive de autoritățile sanitare, cele polițienești și administrative. Măsurile adoptate – ridicarea a nouă lazarete⁵⁹ de circumstanță și a șase case de izolare, constituirea unor depozite de var în fiecare comună, acordarea de sfaturi practice pentru populație, izolarea trupei și a ofițerilor pentru o perioadă de timp, închiderea cârciumilor de pe traseul trupelor etc. – s-au dovedit a fi corecte dacă reușim să contabilizăm numărul de cazuri apărute în comunele gorjene. Statistică ne enumeră opt comune* cu peste 20 de cazuri de decese și „85 purtători de vibrioni”⁶⁰ (bacterii patogene, n.n. – G.S.). Alte măsuri draconice au fost luate și în ceea ce privește traseele și locațiile de bivouacare a trupelor gorjene sosite de peste Dunăre. Spre exemplu, debarcarea din tren a avut loc în gara din Târgu Jiu, dar Regimentul No. 18 Gorj a trebuit să ajungă pe platoul Preajba, iar Batalioanele de rezervă Gorjiu pe

---

⁵⁶ Popescu 1913, p. 14.

⁵⁷ Popescu 1913, p. 14. În data de 11 aprilie 1914, mai mulți tineri învățători din județul Gorj au organizat o serbare, „în folosul sporirii fondului necesar ridicării unui monument pentru comemorarea celor căzuți pe câmpiile Bulgariei, în vara anului 1913, al cărui beneficiu net a fost de lei 375” (Frumușanu 1914, p. 34). Nu numai tinerii învățători s-au mobilizat pentru strângerea de fonduri, ci și membrii trupei de teatru a Regimentului No. 18 Gorj, cei care „la aniversarea Unirii Principatelor, pe 24 Ianuarie 1914 (...) au strâns 1.020 lei destinați unui monument în memoria morților de holeră din Campania din Bulgaria” (Novac 2011, p. 70). Acestor demersuri li se adaugă și mai vechea dorință a colonelului Antonescu, fost comandant al Regimentului 18 Gorj, și el „a luat inițiativa alcătuirii unui comitet pentru ridicarea monumentului celor 42 de ostași morți în Bulgaria. Cetățenii români să-și facă datoria la rândul lor, trimițând dl. Dem. Brezulescu la Novaci sumele ce doresc a subscrie pentru cinstea eroilor țării” (ROM A 1913/No. 6, p. 3).

⁵⁸ Cf. unei mărturii locale avizate, holera în comuna Brănești, a fost „adusă în luna august 1913, de rezerviștii Regimentului 5 Artilerie, cei care la întoarcerea lor din campania întreprinsă în Bulgaria, au conăcit în satul Brănești, în fața cârciumilor lui M. Cârciumaru și Constantin N. Gâjju, unde au făcut prânzul, cu care ocazie soldații contaminați din Bulgaria au venit în contact cu locuitorii din jurul cârciumilor” (Constantinescu, 1914, p. 120-121).

⁵⁹ Unul dintre aceste lazarete, „s-a făcut din corturi, pe câmpul dintre Târgu Jiu și Preajba unde au trebuit să stea soldații, o vreme în carantină” (Hasnaș 2010, p. 92).

*Comunele gorjene bătute de holera din vara anului 1913 au fost, în ordinea lor alfabetică următoarele: Bărbătești – 3 decese; Bibești – 1 decedat; Brănești – 12 decese (Filoftea G. Puzdrea, Ioana I. Negoită, Maria I. Bușoi, Constantina I. Filip, Nicolae I. Grigoroiu, Stanca G. Volintiru, Nicolae C. Leoampă, Ion Preda Ilinca, Florea Ang. Velican, Ecaterina I. Puzdrea, Constantina Zaharia Roșu și Maria Ștefan Volintiru); Broșteni – 4 decese; Călnicu – 3 decese; Glodeni – fără decedați; Hurezani – 1 decedat; Șipotu – 2 decese.

⁶⁰ Popescu 1913, p. 14.

platoul Obreja, la nord de Castelul de Apă al Garnizoanei. Tot pe acest platou a trebuit să se campeze și Regimentul No. 5 Artilerie, însă între Șoseaua vicinală Vădeni – Preajba și Șoseaua Națională Târgu Jiu – Lainici. Măsurile sanitare au fost complexe, dar și completate cu săparea unor noi puțuri pentru apă potabilă, interdicția totală a contactului cu locuitorii din satele Preajba sau Vădeni și, pe ambele laturi ale traseelor, au fost fixate două cordoane de jandarmi rurali care nici ei nu trebuiau să interacționeze cu trupa și ofițerii, dar nici să nu lase nici pe vreunul dintre săteni să intre în contact cu aceștia. Într-un final, la 5 octombrie 1913, s-a ajuns la concluzia că „în județul Gorj (...) în prezent nu mai există niciun caz”⁶¹.

La împlinirea unui an de zile de la momentul trecerea Dunării de către unitățile Regimentului Gorj No. 18, în data de 2 iunie 1914, „ofițerii acestui regiment au luat frumoasa măsură de a sărbători cum se cuvine această zi măreață (...) toți soldații se aflau pe platoul de la regiment (...) preotul Costache Popescu, ca unul care a luat parte la campanie, a rostit câteva cuvinte, numind pe toți ostașii *șoimi ai Carpaților* (...) maiorul Const. Pleșoianu a ținut o mișcătoare cuvântare⁶², făcând istoricul mobilizării și laudând ostașul român pentru graba cu care și-a pus viața la dispoziția țării (...) îndeamnă soldații ca, oricând vor auzi semnalul de chemare, să lase totul și să vie să-și apere și să-și mărească țara lor scumpă, căci numai astfel ne putem numi cu mândrie *soldați ai celui mai înțelept rege*”⁶³. Aniversarea trecerii Dunării a fost marcată și de Regimentul 5 Artilerie, aici „s-a oficiat un Te-Deum de către preotul Cureleanu, după care dl. maior Vasilescu a ținut o cuvântare plină de însuflețire”⁶⁴.

Desigur, la final, am avut în vedere și implicațiile tuturor operațiilor din vara anului 1913 asupra viitoarei campanii a Armatei Române, din anii 1916 – 1918. Și mărturisim că acesta a fost un alt motiv pentru care am abordat și acest episod, până la urmă demn de toată atenția din trecutul Gorjului, dar trecut într-un con de ignoranță de istoriografia gorjeană. Dacă ne referim numai la aspectul militar, oare ce ne poate arăta funcționalitatea sau disfuncționalitatea unei armate mai bine decât o campanie de război veritabilă, pe câmpul de luptă? Ei bine, sub acest aspect, unitățile militare gorjene au avut numai de câștigat. Mobilizarea regimentelor și a batalioanelor a respectat întocmai ordinele primite de la centru, la fel și contingentele de rezerviști ale acestora. Deplasarea spre Bulgaria s-a făcut fără incidente, atât pedestru, cât și cu ajutorul trenului sau al vaporului, atunci când s-a tranzitat Dunărea. Campania militară efectivă a durat doar nouă zile, însă a prilejuit comandanților militari să pună în aplicare diverse planuri tactice care se vor dovedi utile/inutile (!) și după decretarea mobilizării generale din 14/15 august 1916. Pe de altă parte, autoritățile județene s-au mobilizat, iar prin felurile rechiziții au sprijinit unitățile militare gorjene. S-a constituit chiar un Comitet mixt pentru achitarea și stabilirea tarifelor rechizițiilor. A fost o experiență mai mult decât necesară, mai ales

---

⁶¹ „Universul” 1913/No. 281, p. 5.

⁶² Întreaga cuvântare a maiorului Constantin Pleșoianu, vezi în „Universul” 1914/No. 187, p. 4. Din nou (!), ni se reiterează, la pierderi, cifra de „47 ostași din regimentul nostru și 1.500 din întreaga armată”.

⁶³ „Universul” 1914/No. 182, p. 2.

⁶⁴ „Universul” 1914/No. 182, p. 2.

că în perioada de început a campaniei Marelui Război, avem în vedere aici lunile august – noiembrie 1916, s-a procedat asemănător, dar la un nivel mult mai epopeic. Un al treilea aspect a fost cel referitor la sprijinirea familiilor cu venituri mici, însă și la realizarea muncilor agricole, mai ales că bărbații, capii de familie, au fost mobilizați în război. Autoritățile județene și cele comunale s-au implicat activ, au colaborat între ele, iar familiile sărace au primit bani sau porumb, totodată terenurile nu au fost lăsate de izbeliște pentru pârloagă, mai ales marile proprietăți, și au fost cultivate, iar surplusul recrutabil a fost redirecționat cu proximitate maximă către nevoile armatei, așa cum, bineînțeles, avea să se întâmple și după ce România a declarat război Austro-Ungariei. Din nefericire, și cu mare tristețe evidențiem acest aspect, în pofida tuturor acestor experiențe pozitive, venite în sprijinul Armatei Române și a autorităților naționale, județene sau comunale, țara noastră nu a putut să evite, în noiembrie – decembrie 1916, tocmai ceea ce au pățit vecinii noștri de la sud de Dunăre, mai mereu lipsiți de scrupule și prietenie, bulgarii, în vara anului 1913. Păi și atunci, privindu-ne direct și cu retrospectivitate în oglindă, ne mai putem întreba cu acea sinceritate nedisimulată, dacă mai este *Historia, magistra vitae*?

BIBLIOGRAFIE

a) Izvoare inedite:

- ARHIVE GORJ 1912/d-31 – Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Gorj, Fond Primăria Orașului Târgu Jiu, *dos. 31/1912*
- ARHIVE GORJ 1913/d-1 – Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Gorj, Fond Primăria Orașului Târgu Jiu, *dos. 1/1913*
- ARHIVE GORJ 1913/d-102 – Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Gorj, Fond Liceul „Tudor Vladimirescu”, *dos. 102/1913*
- ARHIVE GORJ 1923/d-115 – Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Gorj, Fond Tribunalul Județean Gorj, *dos. 115/1923*

b) Izvoare edite:

- BG 1913/No. 27 – „Buletinul Gorjului. Foae județeană de publicațiuni administrative și judiciare”, An XXX, No. 27, Târgu Jiu, Duminică 7 Iulie 1913
- BG 1913/No. 28 – „Buletinul Gorjului. Foae județeană de publicațiuni administrative și judiciare”, An XXX, No. 28, Târgu Jiu, Duminecă 14 Iulie 1913
- BG 1913/No. 30 – „Buletinul Gorjului. Foae județeană de publicațiuni administrative și judiciare”, An XXX, No. 30, Târgu Jiu, Duminecă 27 Iulie 1913
- BG 1913/No. 31 – „Buletinul Gorjului. Foae județeană de publicațiuni administrative și judiciare”, An XXX, No. 31, Târgu Jiu, Duminică 4 August 1913

- BG 1913/No. 32 – „Buletinul Gorjului. Foae județană de publicațiuni administrative și judiciare”, An XXX, No. 32, Târgu Jiu, Duminică 11 August 1913
- BG 1913/No. 33 – „Buletinul Gorjului. Foae județană de publicațiuni administrative și judiciare”, An XXX, No. 33, Târgu Jiu, Duminică 18 August 1913
- BG 1913/No. 34 – „Buletinul Gorjului. Foae județană de publicațiuni administrative și judiciare”, An XXX, No. 34, Târgu Jiu, Duminică 25 August 1913
- Frumușanu 1914 – Frumușanu, Numa D., *Expunerea situațiunei județului Gorjiu prezentată Consiliului Județean în sesiunea ordinară dela 15 octombrie 1914*, Tipografia Nicu D. Miloșescu, Târgu Jiu, 1914
- *Istoric al Regimentului Gorj No. 18 „Tudor Vladimirescu” de la înființarea sa și până la 1931*, mss, f. an
- MO 1913/No. 61 bis – Monitorul Oficial, No. 61 bis, Joi 20 Iunie/3 Iulie 1913
- MO 1913/No. 77 – Monitorul Oficial, No. 77, Duminică 7/20 Iulie 1913
- MO 1913/No. 86 – Monitorul Oficial, No. 86, Joi 18/31 Iulie 1913
- MO 1913/No. 92 – Monitorul Oficial, No. 92, Vineri 26 Iulie/8 August 1913
- MO 1913/No. 95 – Monitorul Oficial, No. 95, Marți 30 Iulie/12 August 1913
- MO 1913/No. 99 – Monitorul Oficial, No. 99, Sâmbătă 3/16 August 1913
- MO 1913/No. 102 – Monitorul Oficial, No. 102, Marți 6/19 August 1913
- MO 1913/No. 112 – Monitorul Oficial, No. 112, Marți 20 August/3 Septembrie 1913
- Popescu 1913 – Popescu, Vasile V., *Expunerea situațiunei județului Gorjiu prezentată Consiliului Județean în sesiunea ordinară dela 15 octombrie 1913*, Tipografia Artistică Lumina, Târgu Jiu, 1913

c) **Ziare:**

- „Dimineața” 1913/No. 3345 – „Dimineața”, An X, No. 3345, Joi 27 Iunie 1913
- „Dimineața” 1914/No. 3559 – „Dimineața”, An XI, No. 3559, Joi 30 Ianuarie 1914
- „Facla” 1913/No. 3 – „Facla”, An IV, No. 3, 19 Ianuarie 1913
- GI 1913/No. 41 – „Gazeta Ilustrată”, An II, No. 41, Sâmbătă 21 Septembrie 1913
- GT 1913/No. 150 – „Gazeta Transilvaniei”, An LXXVI, No. 150, Brașov, Joi 11/24 Iulie 1913
- GORJ 1913/No. 21 – „Gorjiul”, An VI, No. 21, Târgu Jiu, 20 Iunie 1913
- GORJ 1913/No. 22 – „Gorjiul”, An VI, No. 22, Târgu Jiu, 4 Iulie 1913
- GORJ 1913/No. 23 – „Gorjiul”, An VI, No. 23, Târgu Jiu, 11 Iulie 1913
- GORJ 1913/No. 26 – „Gorjiul”, An XXI, No. 26, Târgu Jiu, 8 August 1913
- „Opinia” 1913/No. 1922 – „Opinia”, An X, ed. a III-a, No. 1922, Iași, Vineri 5 Iulie 1913

- „Opinia” 1918/No. 3457 – „Opinia”, An XIV, No. 3457, Iași, Miercuri 3 Octombrie 1918
- ROMA 1913/No. 3 – „Românismul”, An I, No. 3, Târgu Jiu, 27 Octombrie 1913
- ROMA 1913/No. 4 – „Românismul”, An I, No. 4, Târgu Jiu, 3 Noembrie 1913
- ROMA 1913/No. 6 – „Românismul”, An I, No. 6, Târgu Jiu, 17 Noembrie 1913
- „Universul” 1913/No. 196 – „Universul”, An XXXI, No. 196, Vineri 19 Iulie 1913
- „Universul” 1913/No. 225 – „Universul”, An XXXI, No. 225, Sâmbătă 17 August 1913
- „Universul” 1913/No. 251 – „Universul”, An XXXI, No. 251, Joi 12 Septembrie 1913
- „Universul” 1913/No. 281 – „Universul”, An XXXI, No. 281, Sâmbătă 12 Octombrie 1913
- „Universul” 1913/No. 284 – „Universul”, An XXXI, No. 284, Marți 15 Octombrie 1913
- „Universul” 1913/No. 296 – „Universul”, An XXXI, No. 296, Duminică 27 Octombrie 1913
- „Universul” 1914/No. 106 – „Universul”, An XXXII, No. 106, Duminică 20 Aprilie 1914
- „Universul” 1914/No. 123 – „Universul”, An XXXII, No. 123, Miercuri 7 Maiu 1914
- „Universul” 1914/No. 182 – „Universul”, An XXXII, No. 182, Sâmbătă 5 Iulie 1914
- „Universul” 1914/No. 187 – „Universul”, An XXXII, No. 187, Joi 10 Iulie 1914
- UN 1913/No. 1 – „Unirea Neamului”, An I, No. I, Târgu Jiu, 12 Octombrie 1913
- UN 1915/No. 81 – „Unirea Neamului”, An II, No. 81, Târgu Jiu, Duminică 3 Maiu 1915

d) **Lucrări generale:**

- Constantinescu 1914 – Constantinescu, Ioan, *Monografia comunei Brănești din județul Gorjiu*, Tipografia Artistică „Lumina”/Frații Niculescu, Târgu Jiu, 1914
- Grecu 2019 – Grecu, Dan Simion *Corespondența poștală a prizonierilor de război și internaților civili, 1914 – 1921*, vol. I, Tipografia SC Yolans, Brașov/Deva, 2019
- Hasnaș 2010 – Hasnaș, Nicolae, *Din volbura vieții*, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2010

- Ionescu 1919 – Ionescu, Take, *Pentru România Mare. Discursuri din războiul. 1915 – 1917*, Librăria Socec&Comp., București, 1919
- Iorga 1913 – Iorga, Nicolae, *Acțiunea militară a României. În Bulgaria cu ostașii noștri*, Tipografia Societății „Neamul Românesc”, Vălenii de Munte, 1913
- Novac 2011 – Novac, Vasile, *Regimentul Gorj No. 18 „Tudor Vladimirescu”*, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2011
- Olteanu 2013 – Olteanu, Constantin, *Participarea României în al Doilea Război Balcanic*, în „Studii și articole de istorie”, Tom LXXX, București, 2013
- Pătrășcoiu 1913 – Pătrășcoiu, Ion, *Cum s-a făcut mobilizarea la Gorj?*, în „Gorjiul”, An VI, No. 22, Târgu Jiu, 4 Iulie 1913
- Sarcină 2021 – Sarcină, Gabriel, *Povești cu tâlc din Marele Război. Cine-i om, să dea!* (<https://www.facebook.com/gabriel.pondus>, accesat în 25 august 2021)
- Tătărescu 1913 – Tătărescu, Gheorghe, *Cu Regimentul de Gorjeni până la porțile Sofiei. Trecerea Dunărei (I)*, în „Gorjiul”, An XXVI, No. 32, Târgu Jiu, 7 Noiembrie 1913
- RRM 1934 – ***, *România în Războiul Mondial. 1916 – 1919*, vol. I, Capitolele I – VIII, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului/Imprimeria Națională, București, 1934

Anexa No. 1
Gorjenii în Campania din Bulgaria.
Ordinul de zi al comandantului Regimentului Gorj No. 18

Se știe că cele mai prăpădite de holeră au fost Corpurile I și IV de armată. Oltenii s-au purtat admirabil în Campania din Bulgaria și o dovadă e ordinul de zi al comandatului Regimentului 18 Gorj de infanterie în care ordin de zi e cuprinsă povestea pe scurt a campaniei acestui regiment.

Iată ordinul de zi în cuprinderea lui:

Ordin de zi de demobilizare

Ofițeri, subofițeri, soldați activi și complecțași.

Se împlinesc astăzi 60 de zile de când telegraful anunță României că mobilizarea generală s-a decretat. Însuflețiți de un nobil și înflăcărat avânt, ați alergat din toate părțile, bogat și sărac, ofițer și soldat să vă înfrățiți la umbra aceluiași steag; steagul regimentului, simbol de glorie și vitejie.

Să ne socotim fericiți și mândri că am trăit aceste mari zile, în cari scepticismul ori clevetirile pismașe ale vrășmașilor care puneau la îndoială ori tăgăduiau izvoarele bogate de jertfă, vitejie și entuziasm ale neamului nostru, au primit cea mai învederată desmințire.

Ca o rânduială desăvârșită, mobilizarea și concentrarea s-au terminat și în 8 zile vă aflați la Dunăre în fața Rahovei, după ce satele pe unde trecuserăți în haine de sărbătoare vă primiseră cu flori și urări.

Într-o noapte liniștită și senină ați trecut marele fluviu, voi, cei dintâi, soldați gorjeni și fiți mândri de aceasta; iar la ivirea zilei de 2 Iulie tricolorul românesc fâlfâia pe zidurile Rahovei.

Sufletele vitejilor noștri camarazi morți ac[olo] la 1877 se vor fi bucurat văzându-vă și mormintele lor vor fi scuturat de pe ele pulberea uitărei și a vremii.

În marșuri fulgerătoare, pe arșiță și pe ploaie, ziua ca și noaptea, adesea nemâncați și nedormiți, căci așa o cere repeziciunea operațiunilor, ați pătruns în câteva zile în inima Bulgariei, dând dovezi de statornicie și tărie.

Totdeauna în cap, cu rândul sau fără rând, ați dus greul diviziei și v-ați atras admirația șefilor, executând cu hotărâre și precizie cele mai periculoase însărcinări.

În mai puțin de 8 zile ați ajuns de la Rahova la porțile Sofiei, după ce trecuserăți Balcanii cu repeziciune necunoscută încă, – și după ce trupele vrășmașe s-au predat sau au fugit la apariția voastră.

Bulgaria era îngenunchiată, trufia sa înfrântă și, umilită, s-a rugat pentru pace.

De astă dată dreptele noastre cereri erau primite cu grăbire și țara a ieșit mărită c-o lungă fâșie de pământ de la Dunăre la Marea Neagră și cu trei mari cetăți.

Din toată armata țării, voi ați fost corpul cel mai înaintat care după *Araba-Konac* și *Saranti* amenințați Sofia, voi cei dintâi ați primit parlamentarii bulgari trimiși de guvernul lor să ceară pace; fiți mândri și de aceasta.

Iar acum când totul s-a terminat cu bine pentru noi, urmează demobilizarea și plecarea la vetrele voastre.

Dacă însă trupele vrășmașe fugeau înspăimântate din [î]naintea voastră, și dacă n-am avut de dat lupte în contra lor, am avut însă de luptat în contra unui inamic cu mult mai periculos și cu atât mai crunt cu cât era nevăzut.

Mulți dintre frații noștri căzură fulgerați de nemiloasa boală. Mare ne este durerea și însângerate ne sunt inimile noastre.

Țara va avea grijă de familiile lor și amintiri neperitoare le va onora și nemuri memoria, iar noi, frații lor, să ne aducem totdeauna aminte de ei și să depunem o lacrimă pe amintirea lor.

Ofițeri, subofițeri și soldați

Am trăit zile mari și pot afirma, fără teamă de a fi desmințit, că niciodată în niciun moment al existenței noastre ca Stat, prestigiul României n-a atins înălțimea la care s-a ridicat astăzi.

Privirile tuturor sunt astăzi îndreptate asupra noastră; niciodată țara n-a jucat un rol atât de european și atât de important ca azi.

Puteți fi mândri, căci aceasta este opera voastră. Ca încheere în această mare și solemnă zi, datori suntem să păstrăm o veșnică și pioasă amintire fraților noștri căzuți în pământ strein, iar pe de altă parte mulțumim Celui de Sus că ne-a ajutat să ne întoarcem cu viață la căminurile noastre, să înălțăm glasul nostru către cer și să strigăm:

Trăiască România
Trăiască M.S. Regele
Trăiască A.S.R. Principele Ferdinand
Trăiască Armata
Trăiască Regimentul Gorjiu No. 18

Acest ordin de zi s-a citit la solemnitatea demobilizării când garnizoana gorjeană a fost întâmpinată de public cu cântece și flori. El a fost cetit de locotenentul Barbu Bălăcescu, aghiotantul comandantului.

Sursa:
„Universul” 1913/No. 251, p. 1

Anexa No. 2

**Liste de subscripție pentru ajutorarea familiilor sărace ale
mobilizaților din județul Gorj (campania din Bulgaria, 1913)**

No. crt.	Denumire listă	Responsabil	Total sumă
1	Lista No. 137	Alex. Caribol, Jud. Ocol I Rural Tg. Jiu	610 lei
2	Lista No. 93	Primarul com. Ștefănești	393 lei
3	Lista No. 117	Primarul com. Turceni de Sus	22 lei
4	Lista No. 48	Primarul com. Ciuperceni	59,50 lei
5	Lista No. 28	Primarul com. Lelești	247 lei
6	Lista No. 94	Primarul com. Șipotu	56,30 lei
7	Lista No. 85	Primarul com. Poiana Seciuri	174,20 lei
8	Lista No. 135	Gh.Al. Antonescu, prim-procuror Trib. Gorj	732 lei
9	Lista No. 58	Primarul com. Frumușei	79 lei
10	Lista No. 35	Primarul com. Negreni	64 lei
11	Lista No. 43	Primarul com. Cârbești	88 lei
12	Lista No. 72	Primarul com. Runcu	83,25 lei
13	Lista No. 54	Primarul com. Crețești	59 lei
14	Lista No. 115	Primarul com. Turcinești	104 lei
15	Lista No. 113	Primarul com. Turburea	101 lei
16	Lista No. 1	Primarul com. Bumbesci-Pițic	138,55 lei
17	Lista No. 15	Primarul com. Târgu Cărbunești	204 lei
18	Lista No. 93	Primarul com. Stejărei	63,50 lei
19	Lista No. 53	Primarul com. Crasna	91,50 lei
20	Lista No. 22	Primarul com. Bălănești	605 lei
21	Lista No. 51	Primarul com. Cordești	176 lei
22	Lista No. 36	Primarul com. Novaci	158 lei
23	Lista No. 127	Colonel Dancovici, Târgu Jiu	116 lei
24	Lista No. 31	Primarul com. Magherești	171,45
25	Lista No. 12	Primarul com. Călnicu	39 lei
26	Lista No. 26	Primarul com. Ionești	50 lei
27	Lista No. 17	Primarul com. Bălteni	106,50 lei
28	Lista No. 120	Primarul com. Turbați	124 lei
29	Lista No. 106	Primarul com. Vlădueni	37,50
30	Lista No. 107	Primarul com. Vladimir	96,05 lei
31	Lista No. 69	Primarul com. Roșia Jiu	252 lei
32	Lista No. 16	Primarul com. Bolboși	85,50 lei
33	Lista No. 84	Primarul com. Poenari	22,45 lei
34	Lista No. 73	Primarul com. Petrești de Jos	56,10 lei

Anexa No. 3
Eroii gorjeni dispăruți în campania din Bulgaria (1913)

No. crt.	Nume și prenume erou	Comuna	Nume și prenume erou	Comuna	Gradul
1/36	Grig. Grămadă	Alimpești	D. Drăgulescu	Negrești	soldați
2/37	P. Burlea	Aninișu	Alex. Coconețu	Novaci	soldați
3/38	Const. Dascălu	Aninoasa	Alexandru Julea	Peștișani	soldați
4/39	D-tru Popescu	Arcani	Ion Brâncuși	Peștișani	soldați
5/40	Ion Răduțoiu	Arcani	N. Ștefănescu	Petrești de Jos	soldați
6/41	Ion Popescu	Arcani	Gheorghe Zamfira	Pociovaliște	soldați
7/42	Ion Petrescu	Bălcești	Ion Drăghicescu	Pocruia	soldați
8/43	D-tru Rovinaru	Bălești	C. Drăghicescu	Pocruia	soldați
9/44	C. Udriștioiu	Bălești	Vasile Andronic	Pocruia	soldați
10/45	Dumitru Berteza	Bolboși	Ion Udrea	P. Seciurile	soldați
11/46	Ilie Berteza	Bolboși	Florea Bochină	Pojaru	soldați
12/47	Const. Trandafir	Borăscu	Vasile Blidaru	Raci	soldați
13/48	N. Moia	Brădiceni	Gheorghe Datcu	Raci	soldați
14/49	Dumitru Bădița	Brătuia	Ion Cățoiu	Roșia de Sus	soldați
15/50	C. Uscătescu	Brătuia	Ion Petrescu	Roșia Jiu	soldați
16/51	Ion Mohora	Novaci	P. Gananau	Roșia Jiu	caporal/ soldat
17/52	Pant. Caragel	Bumbești-Pițic	Gh. Spătariu	Roșia Jiu	sergent/ soldat
18/53	Const. Jega	idem	Const. Vlădoiu	Sărdănești	soldați
19/54	Lazăr Văduva	idem	V. Constantinescu	Sărdănești	soldați
20/55	Marin Cucu	Colțești	Matei Vodislav	Scoarța	soldați
21/56	D-tru G. Mitran	Copăcioasa	N. Berculescu	Stroești	soldat/ caporal
22/57	Petre V. Haidan	Copăcioasa	Ion Davițoiu	Stroești	soldați
23/58	Gh. Hincea	Copăcioasa	Nicolae I. Lazăr	Stroești	soldați
24/59	Alex. Meleca	Cornești	Cârstea Popovici	Târgu Jiu	soldați
25/60	T. Dănăcoiu	Fărcășești	Ion Ceovei	Turburea	soldați
26/61	Ion Munteanu	Fărcășești	Gh. Berendei	Turcinești	soldați
27/62	Ion Stănescu	Glodeni	Alecu Geamănu	Turcinești	soldați
28/63	V. Diaconescu	Godinești	Andrei Brujan	Urechești	soldați
29/64	I.P.N. Cioată	Godinești	Gh. Mișea	Vălari	soldați
30/65	Ion Arjoca	Godinești	N. Udroi	Vălari	soldați
31/66	Gh. Mărășescu	Godinești	Alex. Oprescu	Vierșani	soldați
32/67	Ion G. Nenicioiu	Hurezani	Dumitru Popescu	Vierșani	soldați
33/68	Șt.II. Tufagi	Ionești	Const. Pârvan	Vladimiru	soldați
34/69	Gh.A. Garcea	Jupânești	Ion Apostoiu	Zorlești	soldat/ caporal
35/-	Spiridon Jerca	Jupânești	–	–	soldat

